

**ZIAR POLITIC INDEPENDENT
APARE SĂPTĂMÂNAL**

Director: **ION JELECUȚEANU**

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
ARAD, Strada Eminescu Nr. 18.

Abonamente:

Pe un an — — — — 100 Lei
Pe șase luni — — — — 50
Pentru instituțiuni și autorități 300

Inminte

1935, ... cultural ... Arad

POST FESTUN

La 24 Ianuarie am sărbătorit din nou Unirea. Ca de-a tătea-ori pentru și cu copii de școală. Cu recitaluri și muzică militară. Cum cere tradiția.

Căci, oamenilor maturi nu mai trebuie să nimeni le vorbească de unire, nici sub forma ei istorică, într'atât vrajba a pus stăpânire pe suflete. În fruntea mișcărilor politice ca și în cluburile provinciale, s'a întins duhul zavistiei, care jubilează, anulând eforturile rodnice și străduințele ce ar putea aduce binele. Privelitea este de lungă durată și multor oameni de bun simț, le vine greu, și sunt obosiți de certuri, de vorbe și de intrigă.

Lección firește nu se pot da nici de aici, nici de mai jos. Și în asta stă tragicul celor mulți, cari sunt ținuți pe loc și cari simt cum vremea trece, cum încăruntăm și nu facem nimic.

Odată va veni și ora care ne cere socoteală tuturor. Firește atunci va fi târziu. Căci deși istoria se repetă, ea pare că nu învață. — Dimpotrivă. Sunt îndărătnicii care stărnesc în greșeli, poate și muncă pentru a repeta cu mai multă amplexare ceace ar trebui ocolit.

Dar în zilele de sărbătoare, se cere cuvânt spus ca pentru ziua aceea. La Naștere, de nădejdi, la Înviere de bucurii. În ziua de Unire, numai cuvintele cu forțe, de solidaritate și de muncă în comun pot fi spuse ca pentru o zi ca aceea.

E drept că ele nu se cer urmate, și sunt semne că nici nu vor fi preacurând, ținute la loc de cinste și vedere.

„Înainte“

STELE VERZI

Ceva mai bun ?

Mult zgomot...

S'a deschis Parlamentul. Până acum, în afară de comunicări și interpelări cu mult înainte anunțate, nu s'a depus niciun proiect de lege. E o acalmie generală din care nu poți să alegi dacă e viață parlamentară sau o simplă formalitate. Timpul însă nu este trecut. Dacă această instituție nu va realiza ceva mai bun și folositor, va servi cel puțin de mijloc de răfuire al partidelor: liberal și național-țărănesc... scriu ziarele.

— Parcă, în trecut când se depuneau sutele de legi, această instituție servia la ceva mai bun și folositor, afară de răfuala dintre partizanii diferitelor partide ?

Cumularzi

La Timișoara s'au înaintat câteva acțiuni în judecată contra unor persoane, cari acumulează foarte multe slujbe la stat și înăsează zeci de mil de lei pe o lună, pe când alții șomează cu diplomele roase în buzunare.

La Arad, exemplul ar putea fi urmat. Nu pentru alta, dar sunt câțiva, cari prin ocupațiunile pe cari le prestează, comit un abuz de putere și de autoritate.

Spre edificare și informare, se recomanda, dăm un nume: Dr. Martha, medicul șef de doborât din județul Arad, — care este în acelaș timp și medicul plășii Arad. (Șef și subșef)

Or, Aradul e sat fără câini și rădanii n'au curajul timișorenilor ?

În mod officios, propunerea ministrului de finanțe, în colaborare cu conducerea partidului liberal-ortodox, pentru numirea ca cenzor la Banca Națională, a vâtofului din Arad, (M. M., sau mama mare) a fost anunțată Decretul, iscălit în regulă cu toate sigiliile, a fost înaintat și Suveranului. (Banchetul a și fost comandat, muzica angajată — înțelegeți răfuiala în organizație...) Numai că, numirea nici până azi n'a apărut...

Și când te gândești că bietul om îi mor copiii de foame, iar partizanii abia așteaptă să-l vadă pus în „pită“, nu-ți vine, oare, să-ți sculpti în sân și să zici cât mult adevăr cuprinde zicala: mult zgomot, pentru nimic!...

Ivalah

Noul mitropolit al Moldovei

Congresul național bisericesc, întrunit sub președinția I. P. S. Sa Patriarhul Miron Cristea, pentru alegerea noului mitropolit al Moldovei, a ales pe P. S. Sa Arhiepiscopul Nicodim Munteanu, care a întrunit 163 voturi.

Celalți candidați au întrunit: Episcopul Cozma 18 voturi, Episcopul Nifon 4 voturi, Episcopul Grigorie Comșa 1 vot și Episcopul Lucian 1 vot.

Noul mitropolit Nicodim are vârsta de 70 de ani.

Scrisoare deschisă lui Dumnezeu

Iartă-mă, Doamne, pre mine păcătosul, că îndrăznesc să stau de vorbă cu Tine printr'o scrisoare, ci nu prin mătâni și rugăciuni.

Doamne, Domnicle, când ți-am scris această netrebnică scrisoare, gândul mi-a fost jumătate la Tine, iar cealaltă jumătate la Cenzură. Aș dori să primești scrisoarea dela mine netrebnicul, nejumulită și nedrămluită. Că mare pacoste mai avem pe capul nostru aici pre pământ. Toate scrisorile și scrisorile le caută ăia mai mari, ca pe găină de ou.

Și având noi atâta necaz, și osândă, o să ne luăm odată lumea în cap și vom ajunge de isnoavă. Tot stând eu așa și chibzuind lucrurile, m'am gândit că cenzura este ruptă din iad și că, dela dracul porcede, uclgă-l toacal.

Că legatu-ne-au de mâini, aruncatu-ne-au cenușă în ochi, ca să nu mai vedem nimic și pietri băgatu-ne-au în gură și pe netrebnicul nostru gătlej, ca să nu mai putem vorbi și striga. Apoi, judecă Stinția Ta, dacă nu-s vrednice de focul ghenii toate aceste păcătoșanii.

Că decând cu pacostea asta, nu mai știm să mai grăim pe limba noastră, afară dacă nu ne înțelegem unii cu alții prin semne ca muji. Că doară de aia i-ai dăruit Tu gură omului, să vorbească și de aia i-ai dat ochi, să vadă și să judece.

Am ajuns să ne fie frică până și de umbra noastră. Visăm pe toate drumurile și potecile numai bâte ridicate, gata să ne pocnească și să ne rupă păcătoasele noastre șale. Iar dacă nu te vei îndura de patimile și păcatele noastre și o să mai dănuiască mult scârnăvia asta diavolească, o să ne întoarcem la sălașele care au fost dintru începutul vieții și o să trăim ca dihanii prin păduri. O să începem să urlăm că lupul, să mormăim ca ursul, că doar așa ne vom putea spune focul ce ne arde, fără ca să ne înțeleagă vâtafii dela diavoleasca cenzură. Ce țară frumoasă ne-ai făcut, Doamne! Cu Marea albastră în față, căreia greșii se spune Neagră, cu Carpatul în mijloc, plin de sihle și poene, prin care încă mai hăulește Gruia și-și mai paște murgul Iancu, Țara ce ne-ai dat-o spre stăpânire de veci, e un raiu pământesc! Vara ca un chilim oltenesc, plină de pogoane de porumb și de colivă, desfășoară ochiul vrăjmașului, care ar muri strângând-o în brațe.

Ce fericiți ar trebui să fim, Doamne, Doamne și... cât de rău trăim!

Că lacustele politice năpăditu-ne-au și ca niște lacome omizi și scârnavie și puturoase stelnice

ne rup mândrețea de chilim oltenesc, ne sug sângele și ne scuipă în obraz, pângărindu-ne cu balele lor otrăvite.

Doamne, Domnicle, plânge țara ca un copil, fiindcă-i batjocorită de orice fărță, fărță! Toți, când ajung la „putere“ vor să fie beșleagă și pașă și, orice stărpitură spune că e „martir“ și omul partidului.

Doamne, învie în noi mândria românească de altădată, dă-ne vigoarea Voevozilor viteji și sfinți, ca să lovim cu buzduganul pe oricare stărpitură, drept unde i-a pus popa mirul!

Învie pe Vlad și pe Tudorel și pandurii, că mult ar avea de lucru astăzi, aici la noi!

Ridică-ne omul pe care-l așteptăm de atâta vreme, din osul muncii țărănimii românești!

Că ne ducem, Doamne, pierim ca netrebnicii și, e păcat.

Fărădelegile sunt atât de mari, încât chiar dacă ai de un potop care să jînă optzeci de zile și optzeci de nopți, tot nu le-ar putea spăla.

Că dacă nu te vei îndura de noi într'un fel, o să te pomești, Domnicle, cu noi într'o bună zi că-ți venim plocon la Casa ta în ceriu, că aici nu mai putem trăi!

Trimitte, Doamne, Cenzura și pe toți ăi care-și bat joc de cele sfinte ale noastre, la plimbare și în opoziție și acolo să stea până la sfârșitul veacului, acum și pururea și în vecii vecilor Amin!

Iți scrie nevrednicul și păcătos robul Tău,

Ion Mara.

Oaspeții dela Nord

De câte-va zile, țara noastră adăpostește o echipă de învățători, veniți din Cehoslovacia cu mărturia interesului ce îl poartă țării și neamului românesc. Fenomenul acesta este o plinire și adâncire în realitate a raporturilor dela popor la popor, în cadrul de interese și simpatii, pe cari diplomații și politica le-a realizat pe un plan mai teoretic, între Cehoslovacia și România.

Nu ne îndoim, că și aci la Arad unde oaspeții dau un concert astăzi, opinia publică românească își va cunoaște datorința, răsplătind cu dragoste și sentimente de fraternitate, echipa de entuziasm care vine să ne cunoască și să aducă din țara vecină, insigniile unei alianțe și de cultură nu numai de șifru diplomatic. Răsplătim astfel nu numai nu gest de nobletă, ci ne onorăm pe noi înșine, cu înțelegerea pe cari o dovedim pentru lucrurile din planul spiritual al realităților internaționale.

Și să credem că acesta este numai începutul pentru o circulație mai vie între valorile culturale și spirituale ale celor două țări, din schimbul intens al cărora, trebuie să rezultă o legătură strânsă de frăție, care se impune în cadrul politicii orientate a Europei. Fapte de acestea vii, fac mai mult ca acțiunile multor diplomați de cabinet și birocrati.

Titu Drumaru

NOTARIII

Ca un vis frumos, care revine câteodată în mintea unui om focolițit de grele necazuri, așa apare viața de altădată, a notarilor. Cine a fost notarul, pe vremuri?.. Șeful suprem al satului, de care tremurau toți și în fața cărora cele mai rebele acțiuni, se transformau în umile plecăciuni. Azi democrația prea lăbărtată, l-a redus la un simplu om, care îndeplinește o anumită funcție, gârbovit, umilit, redus la neputință, forțat să-și încovoale spinarea la orice răcnit al vreunui exponent politic din comună, dacă nu vrea să-și strângă catrafusele și să-și le mute, într'altă parte.

Orice schimbare de guvern provoacă griji și insomnii, căci alinaic l se fac pronosticuri dureroase și l se spun vorbe, cari sapă adânc în carne, ca un cancer hidos.

Guralivii satului, vesucii rezanțierii ai dărilor, excrocii, bătașii; înglodăți în partidele cari vin la putere — prin scandalurile provocate — suot adorații de cel dela centru și o șoptă a lor, suflată la urechea

unul domn sus pus, e fatală pentru notar. Orice greșală, cere jerife. Miniștri când cad dela putere se consolează foarte repede, dând o raită prin Europa, ca niște conți ai de Monte-Cristo.

Însă poporul mintit, înșelat, batjocorit de cel cari pleacă, caută o răzbunare, ca în ea să-și potolească toată ura și durerea...

Și cel cari vin, trebuie să înăbușe acea furie a poporului prin jertfirea oricui, întocmai ca și pe vremea împăraților romani, cari în loc de pâine dădeau poporului câte o reprezentare de circ, aruncând câte un sclav în arena tigrilor. Și poporul petrecea. Pentru toate legile proast ticluite, notarul e de vină și ca atare trebuie jertfit.

Prefecții răsturnați în fotolii, cu țigarete de fol între dinți, dictează tacticos: „Mutăm notarul și poporul va avea destulă satisfacție.“

Și jerifele cad rând pe rând, fără să se gândească nimeni,

(Continuare în pagina II-a)

Cronică învățătorească

De ce atâta răutate?!

De cât timp apare o pagină săptămânală în ziarul „Știrea”, care se ocupă de problemele de învățământ — Așa s'a sperat cel puțin la început — Aceasta pagină este redactată mai mult de învățătorii tineri, cari voiesc a se arunca în văltoarea luptei, pentru dobândirea și cucerirea drepturilor precum și pentru combaterea greșelilor săvârșite de cei dela conducere. (Cazul Asociației)

Acești tineri au pornit la luptă fără un plan bine studiat, la luptă contra celor ce aproape toată viața au muncit pentru dobândirea drepturilor știrbite, au pornit la luptă contra celor dela conducere, calomniind fără rușinare aproape, numai ca să-și poată ajunge un scop de interes personal cocoțându-se în locuri ce nu li se potrivesc, ca apoi ajunși aici să tacă și din gură și din scris. Oare în acest scop au înțeles „tinerii tribuniști” că trebuie să se folosească „pagina învățătorilor” din ziarul „Știrea”? Acesta este scopul care-l urmăresc? Aceste sunt problemele de interes capital ne-rezolvate și pentru care țipă în gură mare? Credem că nu! Sunt probleme cu mult mai principale cari trebuiesc debătute și studiate și cari probleme ar trebui să-i intereseze atât pe învățătorii bătrâni — numirea dată de tribu-

niști — cât și pe învățătorii tineri — cu aer de ziaristi — și fără.

Trebuiesc lăstate invecțivele din scris, căci cu aceste nu vom ajunge departe. Tinta tuturor trebuie să fie una. Iar pentru ajungerea acestei ținte, trebuie să lăsăm pe învățătorii mai bătrâni — cari sunt mai cu experiență — să o ia înainte, iar noi tinerii să ne străduim a ajunge cu ei la aceeași țintă. Că domniile dela conducerea „Asociației” ar trebui să lupte mai mult pentru inv. tineri, „tribuniștii” nu ar trebui să o ceară atâta vreme cât nu se lapădă de haina nu tocmai curată, cari au îmbrăcat-o. E foarte frumos și înălțător, chiar a lupta pentru un drept ce-l ai, dar din cauza unor stupizi nu-l poți primi, dar acest plan de luptă trebuie temeinic studiat — nu e cazul tinerilor „tribuniști” — cari s'au aruncat în vârtejul luptei, cum ai arunca o luntră fără cârmă bună, în apele Bistriței. Ca incheiere cred că e de datoria mea care am scris aceste rânduri, să amintesc; că coloanele ziarului „Știrea” pus la dispoziția învățătorilor, să fie umplute cu probleme de interes general, ce preocupă pe toți învățătorii și nici decum în serviciile câtorva interesați.

Pascu Cocianu
director școlar

NOTARIU

(Urmare din pagina 1-a),
câte lacrimi nu ascund aceste mutări.

Intervenția dlui Dr. Stolca prin care cerea înamovibilitatea notarilor, nu credem să aibă rezultatul dorit.

Abandonarea celei mai puternice arme din mâna politicienilor pentru presarea populației, la votarea poruncită, ar însemna, sfârșitul unei terorizări a populației, de partidele doritoare să vină și să rămână la putere.

Ioan Drăgin

Svoșuri de criză
de guvernZiarul „Redeșteptarea”
din Capitală scrie:

Cercurile guvernamentale se arată foarte neliniștite din cauza situației financiare grele provocată de dificultățile bugetare cari se cifrează la suma de 2 miliarde.

Se crede că funcționarii nu vor mai putea fi plățiți, fapt care determină îngrijorări și neliniște în rândurile acestora.

O agenție de presă
utilă

Agențiile de presă sunt cele mai bune mijloace de comunicare în lume. Aproape în fiecare țară există agenții de presă cari transmit știri pe tot globul pământului. Noi primim din strălătate știrile, de la agențiile străine, dar suntem lipsiți, la rândurile noastre, de agenții românești cari să transmită știri din România, sau să le difuzeze în interior pe cele din lumea întreagă.

Se cheltuiesc miliarde de lei cu propaganda națională, fără ca Statul să se gândească ca să înființeze o agenție de presă.

De acela în strălătate suntem așa de bine prezentați, iar propaganda este toată în mâinile oamenilor străini de sângele nostru.

Ce n'a putut face Statul cu mijloacele sale bănești puternice a făcut de curând publicistul Traian Chirilă care de câteva luni a dat filozofia unei agenții de presă nimerit botezată: „Observatorul”.

Inițiativa frumoasă cu scop important, a dlui Chirilă, trebuie încurajată, iar autoritățile au datoria să o sprijine pentru interesul țării și națiunii noastre.

Să fim vrednici măcar, acum după 16 ani de unificare, să ne avem agențiile noastre de informații de presă.

Precum arată „Magyarság” în nr. 17 crt., guvernul maghiar va aduce zilele acestea o lege prin care institue două impozite noua: un impozit pe cei ce nu se însorează, și un impozit pe însurații cari nu fac copii.

La „Magyar Színház” din Budapesta se joacă o piesă privitoare la Bihor. O piesă despre gentrii maghiari de dinainte de război ai Bihorului. Rolul principal îl are Mariška Röck, artista cu care niște domni români au cheltuit astă vară la Budapesta trei sute și nu știu câte zeci de mii de lei în două zile.

Cronică exte

Intre Franța, Italia,
Abisinia și Japonia

Se poate că înțelegerea Italo-franceză — așa acreditează ziarului Eckhardt, „Uj Magyaraság” — a grăbit-o o chestiune africană, care s'a pus tot mai stăruitor săptămâna aceasta: chestiunea Abisniei

Strănsă din față și din spate de coloniile italiene, Abisinia e de decenți întregi în calea expansiunii Italiei. La 1896, Italia a căutat să o ingenucheze cu arme dar fără succes. A umblat apoi să-și asigure avantajul după războiul mondial, dar Abisinia a contracarat-o intrând în Liga Națiunilor. La 1926 Italia l-a cerut Abisniei de geaba să-l admită să facă peste teritoriul ei un drum de fer. La 1928 a obținut apoi, în sfârșit, încuviințarea să facă peste teritoriul abisinian, cu personal italian, o șosea de automobile.

Intre timp Abisinia s'a pregătit de zor ca să poată să țină piept. Și acum doi ani a dat de-o dată două lovituri: Italiei

și Angliei. A cedat monopolul bumbacului Japoniei, dîmpreună cu un teren de 650.000 de hectare, pe care să-l lucreze muncitorii japonezi. Neașteptatele gături cu Japonia, datorită rora 80 la sută din importurile Abisniei e astăzi japonez, și pace la 1931 se aducea în porția de 57% din India — străns și mai mult anul trecut printr-o convenție privitoare imigrării, făcută cu Japonia.

Italia s'a pomenit astfel calea expansiunii spre Abisinia închisă de japonezi, cu al călucurs Abisinia (țară cu populație egală cu a Jugoslaviei) înarmat în vremea din urmă mai alarmant.

În Decembrie anul trecut conflictul Italo-abisinian a ajuns la arme. S'au dat lupte sângeroase la granița Somaliei italiene.

Acum, în săptămâna ce-a trecut, abisiniții au atacat Somalia franceză. Conflictul nu încă aplănat.

Viața politică

In ajunul unor mari evenimente?

— Situația financiară extrem de critică și marea problema armamentului —

Greutățile pe cari le întâmpină guvernul sunt cât se poate de mari. Din această cauză situația financiară e foarte critică.

Criza financiară tot mai acută, încasările Tezaurului în continuă scădere, cheltuielile Statului în creștere, golurile bugetare și peste toate deficitul exercițiului în curs, sunt fapte cari nu mai pot suferi nici o desmințire.

Ita de ce afirmăm că situația a devenit foarte gravă și ea s'a agravat, în ultimul timp și prin imposibilitatea guvernului de a pune la dispoziția armatei, creditele reclamate pentru armament, adică cele 2 miliarde lei.

Soluția cu lansarea unui împrumut intern, n'a putut fi găsită și se cercetează soluțiunea problemei armamentului, pe altă cale; este vorba să se facă comenzi plățibile în câțiva ani.

În această privință, premiul cere ca comanda de armament să fie făcută la uzinele Skoda, iar șeful partidului, d. Dinu Brătianu, care apără interesele industriei naționale, e de părere ca să se execute la noi în țară și numai materialul care nu poate fi comandat aici, să fie executat în strălătate.

Uzinele Skoda pun însă condițiuni financiare greu de îndeplinit pentru guvernul român.

Prin urmare, angajamentul luat de guvern de-a rezolva, fără întârziere problema armamentului, e foarte complicat și greu.

„Îndreptarea” spune referitor la aceasta:
Cercurile politice bine informate, asigură că pe această chestiune guver-

nul poate avea mari plăceri, și că evenimentele în curs nu-i sunt câtuș de puțin favorabile

I s'a lăsat totuși, ca netului prezidat de d. Tătarăscu, un scurt răgaz, pentru a putea găsi soluțiunea cerută împriros de nevoile apărării naționale.

Suntem, așa dar, prețuia unor mari evenimente politice, căci dacă guvernul nu rezolvă problema armamentului, și nu o poate rezolva, o schimbare de regim devine inevitabilă și iminentă.

Știri politice

Congresul regional al partidului național-țărănesc din Ardeal se va ține la Cluj, în ziua de Februarie.

După unii, comitetul de conducere al organizațiilor ardelele ar umări amânarea congresului, pe o altă dată, din cauza spiritelor ce predomină astăzi în acest partid.

În timpul lipsei din țară a domnului mareșal Averescu, partidul popular va fi condus de o delegație compusă din dnii: P. Negulescu, General G. Văleanu, G. Trancu-Iași, Mihail Berlescu și Anibal Teodorescu.

Păr. Man, într'un articol publicat în ziarul „Chemarea Românilor” a atacat violent pe Iuliu Maniu.

Se așteaptă cu nerăbdare răspunsul din partea fostului prim ministru.

Redactor responsabil: I. Valah
Tiparul Tipografiei Diecezane Ardeale

Manifestul averescano-georgist
a fost cenzurat

În ultima întrevedere care a avut loc între dnii Mareșal Averescu și Gh. Brătianu s'a dat forma definitivă manifestului comun adresat țării de aceste partide.

Manifestul fiind redactat definitiv, a fost trimis ziarelor spre publicare.

Cenzura a oprit însă în întregime tipărirea manifestului.

INFORMAȚIUNI

— În București s'a ținut examene de prim-pretori fiind promovați 90 de pretori, cari urmează să fie încadrați în posturile de prim-pretori.

— Colonelul invalid Brândușa Sebastian, din Cluj, și a pus capăt zilelor, sinucindu-se, cu un foc de revolver.

Într'o scrisoare lăsată, sinucigașul arată că după luptele mărețe la care a luat parte în timpul războiului, se simte plictisit, și cu nervii sdruncinați.

— O delegație de învățători, compusă din membrii comitetului central al Asociației Inv. s'a prezentat d-lui ministru al Instrucției, susținând revendicările materiale ale corpului didactic primar. D. ministru făgăduiește, a promis satisfacerea tuturor doleanțelor și cererilor susținute de delegație.

— Viticulorii din jud. R-Sărat, au ținut o mare adunare în care au reclamat să se dea o mai mare atenție, ca până acum interesele podgorenilor, atât de multă știrbite.

— Comisia bugetară a ministerului de finanțe lucrează la pregătirea proiectului de buget pe exercițiul viitor.

— Spiritul și băuturile spirtoase ce se transportă după sistemul de grupaj, pot fi descărcate în anumite stațiuni cfr., pentru reîncărcare și reexpediere la destinație.

— D. Charles Dory, consul, a plecat la Haga pentru a lua parte la desbaterile și tratativele ce se duc în prezent acolo, în vederea încheerii unui acord comercial între România și Olanda.

— M. S. Regele, a binevoit a pune la dispoziția Ministerului Agriculturii și domeniilor suma de lei 15.000 pentru crescătorile de fazani.

— Un puternic incendiu a distrus două sonde dela Moreni.

Astăzi se ține la Ghioroc, congresul viticultorilor din județul Arad.

D. N. Titulescu e așteptat să sosească săptămâna viitoare.

Ministrul nostru de externe va rămâne mai multă vreme în țară.

Ziarele scriu că, D. G. Brătianu va interpela în mod neobișnuit guvernul în chestia cenzurii. Se va asocia la aceasta și opoziția din Parlament.